NOVA ET VETERA

Numer 64

GAZETA WARSZAWSKA

We SRZODĘ DNIA 10. SIERPNIA ROKU 1791.

Z Warszawy dnia 10. Sierpnia.

Reszta Uniwersału do Miast Koronnych y W. X. Lit: względem Elekcyi Deputatów &c:

5to. Miasto Wilno na dwie pryncypalne części dzielemy; to iest: same Miasto Wilno w swych murach obierze Deputatów 4. w swoim Ratuszu, Przedmieścia zaś tego Miasta, obiorą Deputatów 2. w mieyscu na takową Elekcyą udeterminowanym. 6to. Miasto Mińsk na dwie części pryncypalne podzielone mieć chcemy, to iest: Stare Miasto z Troiecką Górą, w mieyscu na to udeterminowanym obierze Deputatów 2. Miasto nowe na Ratuszu swoim, obierze Deputatów 2. 7mo. Miasto Nowogrodek, ze wszystkich swoieh Possessyi, wybierze na Ratuszu Deputatów 2. 8vo. Miasto Grodno, na dwie części podzielone mieć chcemy, to iest: całe Miasto Grodno, na swoim Ratuszu wybierze Deputatów 2. Przedmieście zaś za Niemnem będące, obierze w mieyscu na to udeterminowanym Deputatów 2. 9no. Miasto Kowno, z całey swoiey rozciągłości na Ratuszu swoim obierze Deputatów 4. 10mo. Miasto Pińsk, z całey swoiey rozciągłości, na Ratuszu swoim obierze Deputatów 4. 11mo. Miasto Brześć Litt: z całey swoiey rozciągłości na Ratuszu swoim obierze Deputatów 4.

VI. Po zakończoney mieyscowey Elekcyi, we wszystkich Miastach y Miasteczkach na dniu 1. Sierpnia, udadzą się Deputaci do swych Miast Wydziałowych, które przez Prawo wyznaczone są na Sądy Appellacyine, dla wybrania tam Sędziów Appellacyinych, Plenipotentów na Seym; którey to Elekcyi na ten raz z woli Prawa naznaczamy, dzień 10. Sierpnia Roku bieżącego.

VII. Ponieważ zaś Sędziowie Appellacyini, natychmiast w Zgromadzeniu Wydziałowym Przysięgę wykonać są obowiązani: przeto stosownie do Prawa, naypoźniey w dni 6. Juryzdykcyą swoią rozpoczną, y naypierwey Ordynacye Sądów swoich ułożą; a takowe Ordynacye Sądów Appellacyinych, Pieczętarzom w Sądach Assessoryi Koronney y W. X. Litt: Prezyduiącym, naypoźniey około dnia 10. Września prześlą, które to Ordynacya, gdy przez Sąd Assessorski poprawne y approbowane zosta-

ną, będą trwałą y nieodmienną Regułą dla Sądów Appellacyinych Mieyskich. (*Reszta potym.*)

Z Londynu d. 19. Lip: Jak spokoynie przez niektórych *Przyiacioł Wolności* odprawił się tu dnia 14. Obchod Rocznicy *Francuskiey Rewolucyi*; tak okropny ten był dzień dla Mieszkańców Miasta *Birmingham*. Znaczne Towarzystwo, mianowicie z *Prezbiteryanów* złożone, zebrałosię tam do Gościnnego Domu *Dadley* na ucztę z okoliczności Rocznicy *Francuskiey Rewolucyi* sporządzoną. Pospólstwo rozumieiąc, że oni chcą obalić Rząd *Angielski* y inny do *Francuskiego* podobny wprowadzić, w nadzwyczaynie wielkiey liczbie skupiło się około Domu wspomnionego, y lubo za wszczętym hałasem owego tłumu, zgromadzeni Goście natychmiast z owego Domu tylnemi drzwiami umknęli wszyscy, tumult iednak wzmagał się coraz większy, y skupiony Lud wołać zaczął: *Kościół Episkopalny niech trwa na wieki! Precz z Prezbiteryanami! W Imie Pańskie* (odezwał się ieden) *tłuczmy naprzód okna*, y w kilku minutach biedny Gospodarz ani iedney w domu swoim szybki niemiał całey. Ztamtąd udało się Pospólstwo do nowo wystawioney Kaplicy Doktora *Priestley* wielkiego Przyiaciela *Francuskiey Rewolucyi*, y gwałtem wyłamawszy drzwi, wynieśli Ambonę, Ławki, y co tylko wyprowadzić mogli, na ulicę, pod to wszystko podłożyli ogień, y naostatku Kościół sam spalili. Daley poszli do starey Kaplicy *Prezbiteryanów*, która podobnego doznała losu. Ruszyli potym do *Fairhill* mieszkania Doktora *Priestley* o milę *Angielską* oddalonego od *Birmingham* w mocnym postanowieniu spalenia iego Domu, a gdyby można y wrzucenia iego samego na stos ogniowy. Szczęściem przecież wcześnie o tym Marszu ostrzeżony Doktór, śród nocy z familią swoią uciekł. Nie znalazszy Doktora, spalili iego Dom, Bibliotekę, Manuskrypta, Filozoficzne Instrumenta y Laboratoryum dowcipnie urządzone; iak to iuż zgorzało wszystko, niechcąc aby kamień został na kamieniu, styrczące mury gwałtem rozrywali, przy którey okazyi ieden z buntowników na śmierć zatłuczony został, a niektórzy inni ranieni ciężko. Dopiero rzucili się na Rezydencye Letnie bogatych *Prezbiteryanów* w okolicach *Birmingham*, y one zapalili. Przy tych okropnych spustoszeniach, zabierali, rabowali, ile tylko sami chcieli, y kury, kaczki, gęsie, które napotkali, częścią przed sobą iak zwycięzką Zdobycz gnali, częścią też przy ogniu z naypięknieyszych meblów domowych utrzymywanym piekli, y przy winie y piwie po piwnicach wytoczonym pożywali. Magistrat tameczny zebrał wprawdzie do kilkuset Mieszkańców dla rozpędzenia owych Buntowników; ale gdy po utarczce krwawey, Buntownicy Plac otrzymali, palenia y rabunki swoie kontynuowali, y lękaią się mocno, ażeby całe Miasto nie spłonęło ogniem, gdyż Kaplice y Mieszkania *Prezbyteryanów* zapalone, śrzód innych stoią domów, które bez wątpienia ościennym zaymą się płomieniem, y w perzynę obrócąsię. Liczba *Prezbyteryańskich* Kościołów czyli Kaplic zniszczonych, wynosi iuż na 60. a liczba zrabowanych Domów do 100. dochodzi. W czasie rabunku y pustoszenia, Pospolstwo wołało bezprzestannie: *Boże zachoway Króla! Niech długo żyie Król! Niech trwa długo Konstytucya dawna w Kościele y Narodzie! Precz z Prezbyteryanami! Precz ze wszystkiemi Promotorami Francuskiey Rebellii! Niechcemy Kromwellów! Niechcemy fałszywych Praw Ludzkości!* Hrabia *Aylesfort*, tudzież inni dystyngwowani y maiętni Obywatele z Miasta *Birmingham*, y z okolicy, do *Episkopalnego* Kościoła należący, wszelkich sposobów zażywali dla uśmierzenia rozruchów, y wstrzymania owego spustoszenia; ale bezskutecznie. Buntownicy, których liczba do 10,000. ma dochodzić w Niedzielę ieszcze, to iest 4go dnia po tumulcie wszczętym, mieli na Regestrze spisanych 60. Domów na rabunek y spalenie przez siebie dekretowanych. Gdy Buntownicy (do których kilkuset ieszcze Węglarzów przyłączyło się) powracali w Niedzielę w wieczór od pustoszącey swey wyprawy do pobliższych wiosek przedsięwziętey, powracali nazad do Miasta *Birmingham*, 9. ieszcze domów teyże nocy spalili y zniszczyli. Tymczasem iest nadzieia, że gdy Woysko ze wszystkich stron, aktualnym marszem dąży iuż ku *Birmingham*, rozhukana owa y Buntownicza kupa Ludu, wkrótce znowu do podległości y porządku zostanie przywiedziona; Lubo Kommenda iedna Infanteryi y Kawaleryi za swoim tam przyciągnieniem, od przemagaiącego Pospólstwa tak niegodziwie została przyięta, że niebędąc w stanie dania odporu należytego, cofnąć się nazad została przymuszona. Wszakże za nadeyściem więcey Reymentów, spodziewamy się, że rozruchy tameczne niebawiąc ustaną, y spokoyność znowu nazad zostanie przywrócona; a Partyzanci *Francuskiey Rewolucyi* ostrożnieysi y rostropnieysi napotym będą.

Z Paryża d. 18. Lipca. Na Sessyi *Naro: Zgromadzenia* dnia 15. ważna owa Kwestya względem Króla została udecydowana: *że Krol niemoże*

SUPLEMENT DO GAZETY WARSZAWSKIEY

We SRZODĘ DNIA 10. SIERPNIA ROKU 1791.

Od Granicy Rossyiskiey dnia 20. Lipca. Listy z *Peterzburga*, nietylko potwierdzaią tę wiadomość, że część Galerowey Floty *Rossyiskiey* od *Kronstad* popłynęła ku *Finlandyi*, dla zasłonienia nowych Twierdz w obrębie *Friedrichschum*, ale dodaią ieszcze, że Eskadra *Rossyiska* od 8. Okrętów Liniowych z dwoma Fregatami ku wspomnioney stronie także puściła się. General Hrabia *Soltykow*, y wszyscy inni Officerowie Woysk stoiących w *Jnflanciech*, wybieraią się także z *Peterzburga* do *Jnflant*. Właściwa przyczyna krzątania się tego, ieszcze iest niewiadoma.

Z Londynu d. 22. Lipca. Spokoyność w *Birmingham* iuż iest znowu przywrócona, lubo Partyiki małe Buntowników snuią się ieszcze po tamecznych Wioskach, y od bezbronnych Obywatelów pieniądze wyciskaią. Wszakże Kawalerya ściga ich wszędzie, rozprasza, lub do aresztu zabiera.

Z Peterzburga d. 26. Lipca. Xiąże *Potemkin Tauryiski* doniosł Jmperatorowey Jeymci o odebranym od Xcia *Repnina* Raporcie, w którym ten ostatni uwiadomia, iż Woysko pod Kommendą iego zostaiące, dnia 9. Lipca attakowało za *Dunaiem* przy *Maczynie* Armią *Turecką* z 80,000. ludzi złożoną; przy którey znaydował się osobiście *Wielki Wezyr Jusuf-Basza*, maiąc pod Kommendą swoią czterech Baszów Trzytulnych, czterech Baszów Dwutulnych, dwóch *Tatarskich Sultanow*, y dwóch *Beyow Anatolskich*, z wielu innemi Urzędnikami Woyskowemi. Wspomnione Woysko *Rossyiskie*, przełamawszy żwawe z strony Nieprzyiacielskiey opieranie się, w przeciągu więcey iak sześciogodzinney bitwy, odniosło zupełne zwycięstwo, zbiło y rozproszyło *Turkow*, którzy przy tey okazyi stracili do 5,000. trupem położonych; reszta zaś salwowała się ucieczką ku stronie *Hyrso*-

wa. Cały Obòz y Artylerya do 40. Spiżowych Harmat wynoſząca, tudzież 15. Chorągwi, y znaczna Kwota Ammunicyi, ſtały ſię naſzą zdobyczą. Między Niewolnikami znayduie ſię *Machmet Baſza* Dwutulny. Podczas utarczki, około 30. Statkòw Nieprzyiacielſkich z harmatami podchodziło ku Odnodze *Maczyńſkiey* w intencyi ſzkodzenia attakuiącym, iako też y znaczna liczba Woyſka z *Braiłowa* przeprawiona była na brzeg *Maczyńſki*, ażeby naſzych mogła otoczyć; lecz wszyſtko to, przez użyte oſtrożności, żadnego nieotrzymało ſkutku. Trzy Statki *Tureckie* przez naſze harmaty wyſadzone zoſtały na powietrze, trzy inne zatopione, reſzta zaś, z ktòrych wielu zoſtało nadpſutych, uciekać była przymuſzona. Naſza ſtrata, zawiera ſię w 6. Officerach, y 141. Gemeynie zabitych. Ranionych mieliśmy 26. Officerów, y 390. Zołnierzy. Tegoż ſamego dnia, Xiąże *Potemkin Taurÿiſki* odebrał donieſienie od Generała *Hadowicza*, iż po dobyciu *Anapy*, poſłana była od niego Kommenda do *Sudżuk-Kale;* lecz *Turcy*, ktòrzy tam ſię znaydowali, zapaliwſzy Miaſto y porzuciwſzy harmaty, pouciekali; tymczaſem ich Alianci *Czerkieſy*, uſiłowali ſpalić y reſztę, wpadaiąc y rabuiąc ſamych *Turkow*. Tym ſpoſobem pomienione Miaſto zoſtało zaiętym, y naleziono w nim 25. harmat.

Z Hagi dnia 19. Lipca. Powſzechne ieſt w *Niemczech* y w *Holandyi* zdanie, iż koiarzy ſię ſtraſzny Związek przeciwko dziſieyſzemu Ludowi *Francuſkiemu*, ktòry nie łacno da odpòr tak wielu przeciwko ſobie ułożonym krokom. Konſederacya przeciwko temuż *Francuſkiemu* Ludowi, ieſt Powſzechna. Dla dania ſobie czaſu do przygotowania ſię, zaczną naprzòd od *Not*, y od *Reprezentacyi*, podobnych do tych, ktòre *Hiſzpania* przeſłała iuż do *Francuſkiego Narodowego Zgromadzenia.* Takie ſą Planty ułożone w *Niemczech*, w *Szwaycaryi*, w *Pruſiech*, w *Holandyi*, w *Anglii*, w *Sabaudyi*, y w *Hiſzpanii;* ktòre pokażą ſię przy końcu Mieſiąca Sierpnia. Będzie attakowana *Francya* razem ze wſzyſtkich ſtron, żeby głowy y rady nieſtało Szeſom *Patryotow Francuſkich.* Mamy tu wielu *Aryſtokratow Francuſkich*, ktòrzy niewątpią o pomyślnym ſkutku tey Planty, y obiecuią pewną *Kontr-Rewolucyą* przy końcu *Sierpnia.*

Z Hagi d. 23. Lip: Chodzi tu po ręku Kopia Liſtu pisanego przez Krola Jmci *Szwedzkiego* do Ambaſſadora ſwego w *Paryżu*, Barona *de Stael de Hollſtein*, iak naſtępuie:

„ *Z Akwisgranu d. 27. Czerw:* Ubolewaiąc ſerdecznie nad nieſzczęściem, ktòrym Krol *Francuſki* z ſwą Familią na nowo dotknięty zoſtał, nie mogę być nieprzeięty tym uczuciem, iakie nietylko ze wszyſtkiemi Monarchami, ale y ze wſzyſtkiemi tkliwemi Duszami ſpólnie dzielę, widząc cnotliwego, łagodnego, dobrotliwego, a prześladowanego Krola, wracaiącego ſię

nazad do Kaydan przygotowanych iemu od własnych Poddanych zbuntowanych, z których Kaydan oſwobodzić ſiebie, iuż iuż ſzczęśliwie mu udało ſię było. Spodziewam ſię po W.Panu, iak po Reprezentancie Monarchy, w ciągu życia ſtaraiącegoſię zawſze o dochowanie Wolności prawney przy ſwym Narodzie, o utrzymanie Publiczney Spokoyności y Doſtoieńſtwa ſwey Korony, że kroki W. Pana do całego życia y wiadomego Charakteru moiego, do Godności Tronu *Guſtawów*, y mianowicie do tych Sentymentów, iakiemi ku Króleſtwu Jchmościom *Chrześciańſkim* dożywego ieſtem przenikniony, będą ſtoſowane. Troſkliwość mogąca być Króleſtwu Jchmościom *Francuſkim* w tych żałoſnych okolicznościach przez W.Pana okazana, nie zaleca ſię iako śrzodek do przypodobawia mi ſię wiodący; lecz wſkazuie ſię, iako ściſła powinność Urzędowania iego. Z obowiązków Urzędowania tego wypada, ażebyś W.Pan iako móy Ambaſſador, z nikim nie wdawał ſię, z nikim nie traktował, któryby Powagą Króla Jmci *Chrześciańſkiego Wolnie* umocowany nie był; zwłaſzcza, że od owego czaſu, iak rzeczony Król przy wyieździe ſwym z *Paryża*, zoſtawił tam *Manifeſt*, y do powrotu nazad przynaglony zoſtał, *Niewola* Jego, tak ieſt iawnie autentyczna, iż każdy Akt Jmieniem Jego wychodzić mogący, za wymuſzony, za nieważny, y za żaden, albo za podrzucony, być powinien poczytany. Wyraźna zatym wola moia ieſt, ażebyś W.Pan wſtrzymał ſię od wſzelkich Konferencyi z tak nazwanym *Miniſtrem Intereſsów Zagranicznych*, ażebyś na to wſzyſtko, cokolwiek W.Panu, czy uſtnie, czyli też na Piſmie *in forma Diplomatica* kommunikowane zoſtanie, uſtnie to tylko odpowiedział :,, że, gdy ,,okoliczności nadſpodziewanie zaſzłe, zupełnie odſtępuią od Porządku Powſzechnego, Powinność W. Pana niedozwala mu wchodzić w umowę iaką.,, Wreſzcie kroki ſwe miarkować będzieſz W. Pan krokami Ambaſſadorów innych, y mianowicie za temi poydzież, y weſprzeſz tych, którzy za ſtroną Króla Jmci *Chrześciańſkiego* naygłośniey odzywać ſię będą. Takie rozkazy W. Panu na ten moment, iedynie przepiſać mogę; Ale, daiąc W. Panu Jnſtrukcyą, ściągaiącą ſię do utrzymania moiego Doſtoieńſtwa, niemogę też uwagi niemieć na niebeśpieczną własney oſoby W. Pana Sytuacyą, y lubo niepowinnoby mnie być wolno powątpiewać nawet ani na moment ieden o podobieńſtwie tym, ażeby poświęcona Godność, którą W.Pan przezemnie ieſteś zaſzczycony, kiedykolwiek podpadać mogła pod iakowe niebeſpieczeńſtwo; muſzę iednak wſzyſtkiego obawiać ſię po tym Ludu, który ſwe ręce świętokradzkie podniosł na oſobę własnego Króla ſwego. Przeto z iaknayſzkrupulatnieyſzą oſtrożnością unikniesz W. Pan okazyi wſzelkiey, mogącey narazić Oſobę y Doſtoyność iego. W Obrębie W. Pana Domu, panować będzie naygłębſzy ſmutek, y ten pod oczy podpadać iawnie tam powinien; za Domem zaś należy ſtoſować ſię tylko do *Policyinych Uſtaw*, którym Miniſter Publiczny, gdziekolwiek rezyduie, podlega wſzędzie. Spodziewamſię po W. Panu, Męſtwa, Stałości, Przezorności, y Poſłuſzeńſtwa; przytym ubolewam także nad W. Panem względem niebeśpieczeńſtwa y ſmutnych okoliczności, pośrzód których nayduiesz ſię. Proſzę zatym Boga, ażeby W.Pana miał w Opiece ſwoiey.—— *Guſtaw*. ,,

Z Paryża d. 21. Lip: Zabranie y przedawanie Dobr *Duchownych*, zruynowało wſzyſtkie prawie Króleſtwa całego Szpitale, te albowiem naywiękſze ſwoie opatrzenia y upoſażenia miały na Funduſzach y Dobrach Duchowieńſtwa. Szpital w *Lille* utracił Siedmdzieſiąt pięć tyſięcy *Frankow* dochodu, y iuż długu zaciągnął 41,000. Adminiſtratorowie Szpitala w *Marſylii*, rady ſobie dać niemogąc, chcą porzucić Szpital, y opuścić zoſtaiących tam 400. chorych, y 500. ſierot. Szpitale w *Cambray*, w *Tours*, y w *Caen*, ſą w ſtanie nayopłakańſzym. Szpital Generalny *Paryſki*, który Roku przeſzłego miał ieſzcze trzy Milliony *Frankow* dochodu (y te ledwie wyſtarczały na potrzeby) dziś niema więcey Jntraty, iak tylko 273. tyſięcy *Frankow*.

Przy dziſieyſzey Gazecie rozdaie ſię *Addytament*, zawieraiący Nową Konſtytucyą o *Kommiſsyi Policyi*.

Doniesienia z Warszawy dnia 10. Sierpnia Roku 1791.

Dnia 10. 11. y 12. Augusta po południu od godziny 2. do 7. w wieczór odprawiać się będzie Aukcya przez Auk: Uprzywil: Michała *Grölla* w Pałacu JP. Podkanc: Litt: na *Ulicy Długiey* pod N. 543. na różne rzeczy. Ta Aukcya będzie kontynuowana do dnia 16. tegoż Miesiąca, na Lichtarze stołowe, takież do grania, y ieden Serwis, na Angielskie Szory na iednego konia do karyoletu, także nagłówki bez musztuków, y inne rożne rzeczy za gotowe Pieniądze.

Z Poniedziałku na Wtorek w nocy ukradziono parę Koni z Pastwiska z Szulca Maści gniadey; ieden gruho płaski, krótki, ciemnieyszy, drugi iaśnieyszy y cieńszy; obydwa w 4tym Roku. Ktoby takowe Konie gdzie widział y przeiął, niech się uda do JP. *Loberta* maiącago w Rynku Kamienicę, a przyzwoitą odbierze nagrodę.

Z mocy Dekretu Sądu Kommissyi za Reskryptem JKMci do Sprawy JP. *Szanowskiego* Cześnika *Łomżyńskiego* z iego Wierzycielami y Debitorami wyznaczonego, odprawiać się będzie na Ratuszu Miasta *Starey Warszawy* Licytacya Domów, iako to: Domu z Szpiechlerzami, Stayniami, Wozowniami, y Bulwarkiem *Wisły* dotykaiącym, przy Ulicy *Maryensztadt* pod Nrem 2648. Dworku z Stayniami y Wozowniami przy Ulicy *Zrzodłowa* pod Nrem 2634. Łaźni częścią murowaney częścią drewnianey, przy Ulicy *Tamka* pod Nrem 2871. Browaru także częścią murowanego częścią drewnianego ze wszystkiemi Rekwizytami przy Ulicy *Solec* pod Nrem 2973. Dnia 16. Miesiąca Sierpnia 1791. Roku o godzinie 2. po południu przez Osoby do tego z pośrzodku Sądu wyznaczone.

Joachim *Wierzbowski* Lokay rodem z Miasta *Dąbrowny* w Powiecie *Orszańskim*, ożeniwszy się tu w *Warszawie* R. 1778. z Maryanną *Topczewską*, odstąpił ią, y niewiadomo gdzie się znayduie iuż od lat 5ciu. Był on wzrostu wysokiego, mężny, trochę pochyły, włosów czarnych, cery czerwoney, twarzy pełney, u obydwóch rąk po dwa ostatnie palce krzywe maiący. Opuszczona Zona, wszelkiey na każdym mieyscu Zwierzchności y Osób, maiacych o nim wiadomość, czy żyie lub nie, o doniesienie do JP. *Kierwińskiego* Poczt Warszaw: Sekretarza, naypokorniey uprasza.

W Roku 1785. odszedł Tomasz *Swirycki* po ślubie w rok od Zony swoiey Katarzyny, był wzrostu srzedniego, pociągłey twarzy, dziobaty, włosów czarnych, lat miał 29. o którym gdyby kto wiedział lub słyszał, niech da znać do *Warszawy* do opuszczoney Zony mieszkaiącey w Possessyi P. Kazimierza Smolińskiego przy Ulicy Przyrynek pod N. 1868.

Po odprawionym Slubie Małżeńskim R. 1774. w *Poznaniu*, w lat dwie potym, Zona z *Plichowskich Woszczyńska*, Męża swego odeszła, o którey gdzieby się znaydowała, dotąd niema wiadomości. Ktoby się o niey dowiedział, doprasza się aby dał uwiadomienie do Pocztamtu Poznań: za przyzwoitą nadgrodą.

Dworek z Pokoiami Meblowanemi, z Browarem pod dachówką, z Ogrodem, Oranżeryą, przy Magazynie *Saskim* pod N. 2977. iest do przedania.

Na Ulicy *Bugay* zwaney w Kamienicy JP. *Chevalier* trzeciey od *Kamiennych Schodków* Nro 2587. znayduie się świeże nadeszłe Piwo *Angielskie* w barzo dobrym gatunku, u P. Fran: *Szubiaka* Kupca *Jarosław*: Butelka po Zło: 1. gro: 25.

Fabryka Atramentu różnego gatunku, która była pod Nrem 56. w Rynku M. S. W. znayduie się teraz na *Krzywym Kole* pod N. 185.

Charciuk biały *Angielski*, iedno ucho czarne maiacy, dnia 8. Sierp: wieczorem zginął; ktoby wiedział o takowym piesku, niech da znać na *Bielino* do Dworku JP. *Potockiego* Starosty *Tłumackiego* do Murgrabiego, a odbierze nagrodę.

Znayduie się na *Bielinie* na Ulicy *Zielney* pod Nrem 2329. w Kommissie u P. L. *Lansa* Proszek na wszystkie Plamy, nietylko w bieliźnie, ale y w materyach, y iedwabnych pończochach, sposobem tym: wziąwszy talerz cynowy, rozgrzawszy go dobrze nad ogniem y zmoczywszy plamę cokolwiek wodą, posypać troszkę proszku na tę plamę, po chwili wytrzyć ten proszek, a plama zginie. Kosztuie Zł: 6. Także ma Plaster na odciski, które od przyłożonego tego Plastru zginą we 24. godzinach; ten sam służy też na brodawki. Kosztuie Zł: 9. Ma kamień y proszek Angielski, który zardzewiałe Zelazo, uczyni nowe, kosztuie Zł. 4.

być do Sądu zapozwány; poczym dekretowano ieszcze 3. następuiące Artykuły: (1) *Krol, ktory mieysce swe opuści, dla stawienia się na czele Woyska przeciwko Narodowi, odpadnie od Korony swoiey*; (2) *Krol, ktory zaprzysiągszy Konstytucyą, cofa znowu nazad swą przysięgę, utraci swą Koronę.* (3) Odpadły od Korony swoiey Krol, staie się Obywatelem prostym, y iak taki, może być o wszystie przypadki, po swoim zrzeczeniu się Tronu wynikaiące, oskarżony. Uważano, że gdy względem udecydowania ważney owey o Krolu Kwestyi wotowano, 15. tylko było kresek za tym zdaniem, że Krol może być do Sądu pociągniony. Dopiero dekretowano Artykuły następuiące, ściągaiące się do spolników ucieczki Krola.

,, Wysłuchawszy *Zgrom: Narodowe* Raport swoich Deputacyów Dyplomatyczney, Woyskowey Konstytucyiney, Rewizyiney, &c: dekretuie: Gdy z dokumentów *Zgromadzeniu* kommunikowanych pokazuie się, że General *Bouillé* ułożył Proiekt na obalenie *Konstytucyi*, ku temu zamiarowi Partyą sobie uformowac w Państwie usiłował, o rozkazy prosił, y exekwował ie, ktore od Ministra niebyły podpisane, Króla z iego Familią do Miasta Kommendy swoiey wabił, nad Dywizyami Woyska przy podróży Królewskiey dysponował, Woysko ku *Montmedy* ściągnął, Obóz przy tym Mieście przygotował, Zołnierzy skorrumpować starał się, y do Dezercyi namawiał, dla złączenia się potym znowu przy nim; Mocarstwa także Sąsiedzkie podżegał do wtargnienia w Kray *Francuski*, przeto *Zgromadzenie Naro:* stanowi co następuie: (1) że oskarżenie przeciwko niemu, Wspól-Sprzysięgłym y Partyzantom iego, ma mieysce; że mu Proces przed Sądem Narodowym w *Orleans* ma być formowany, dokąd wszystkie Papiery do tego należące przesłane będą. (2) Gdy daley z Aktów złożonych ukazuie się, że Panowie *de Heymann*, *de Klinglin*, y *d'Ogfelise* Marszałkowie Polni przy Woysku Pana *Bouillé*, y obadwa iego Amploiowani, *Bouillé* Syn Maior Huzarów, *de Douglas* Adiutant, *Mandel* Officer Reymentu *Royal-Allemand*, Hrabia *de Fersen* Pułkownik Reymentu *Royal Suedois*, Panowie *de Valory*, *de Maldau*, y *de Moutier* (z Królem razem aresztowani trzey Leybgwardyści Królewscy) mieli wiadomość o spisku Pana *de Bouillé*, y na faworyzowanie iego czynili kroki; przeto y przeciwko dopiero wzmiankowanym oskarżenie ma mieysce, y że im Proces przed *Sądem Narodowym* ma być w *Orleans* formowany. (3) Dziewięciu Officerów z Reymentów rozmaitych (których imiona specyfikowano wszystkie) y Dama *de Tourzel*, zostaną w areszcie póty, dopòki z Informacyi nadesłaney, niebędzie można stanowić o ich losie. (4) Damy *Brugier* y *Neuville*, Pokoiowe przy *Delfinie* y Siostrze iego; tudzież Pan *de Briger*, Koniuszy Królewski, maią byc na wolność wypuszczeni.

Z Paryża 18. Lipca. Na Sessyi dnia 16. wieczorney dekretowano: ,, Dekret pod dniem 25. Czerwca ,,zapadły, który zawiesza sprawo- ,,wanie Funkcyi Krolewskich, y sprawowanie *Władzy* w Rękach Królewskich nayduiących się *Wykonawczey*, zostanie w swoiey mocy dopoty, dopoki Karta Konstytucyina (*Chartre Constitutionelle*) nie ,,będzie Królowi podana, y od niego ,,przyięta.,, Dekret ten dla ułagodzenia Ludu uchwalono. Z Dekretu tegoż pokazuie się więc, że Stan nineyszy, w iakim trzymaią Króla, tak długo potrwa, dopoki Karta owa Konstytucyina, gdy mu podana będzie, od niego przyięta nie zostanie. Krol y Krolowa, w Więzieniu swoim, mieli wiadomość, o wszystkich owych Pospolstwa rozruchach, ktore z okoliczności Dekretu za *Nienaruszalnością Krola* wypadłego wzniecone były. Rozruhy te naydotkliwszym uczuciem Królestwo Jchmościow przerażały.

Przy wſzyſtkich owych Rozruchach y ſkupieniach ſię Poſpolſtwa, ktòre tu były wczora y zawczora, ſłyſzano bezprzeſtanku wołania naſtępuiące. *Kiedy Krol ieſt nienaruſzalny; nie przeto iednak ieſt on niecierpiętliwy.*

Z Strażburga donoſzą, że wſzyſcy Kapłani, Zakonnicy, y Zakonnice, ktòrzy nie wykonali Przyſięgi, maią z *Alſacyi* przybyć do Miaſta rzeczonego, albo maią o 15. Mil od Granicy *Alſackiey* w głąb Kraiu udać ſię. Po wielu mieyſcach w *Alſacyi*, od przyprowadzenia Kròla nazad do *Paryża*, codziennie śpiewaią teraz Psalm *Miſerere.*

Z Frankfurtu d. 23. Lipca. Pogłoſka rozchodzi ſię, że Kròl Jegomość *Pruſki*, Xiąże Jegomość Elektor *Saſki*, y ieſzcze dway wielcy Xiążęta *Niemieccy*, tudzież Kròl Jegomość *Szwedzki*, przy Koronacyi w *Pradze*, obecnemi będą. Z dyzpozycyi dzieiących ſię, w powszechności chcą dochodzić, że rzeczy zanoſzą ſię tam barziey na *Kongres*, aniżeli na ſamą tylko Przytomność Panuiących przy wſpomnioney Koronacyi.

Niektòre wiadomości z *Włoch* donoſzą o Pogłoſce, że *Korſyka* chce ſię *Anglii* poddać pod warunkiem, ażeby Mieſzkańcom tamecznym wolne *Religii Katolickiey* ſprawowanie było zoſtawione.

Twierdzą teraz za rzecz niezawodną, iż wſzyſtkie koronowane Głowy *Europeyſkie*, mocno interessować ſię będą za Krolem Jegomością *Chrześciańſkim*, y za Familią Jego.

W Kraiu *Hannowerſkim* uboższą Klaſsę Mieſzkańcow wyłączono od płacenia Pogłownego, a za to podatek większy nałożono na Rzeczy do zbytku należące.

Z Rzymu d. 8. Lipca. Wiadomość pierwſza o ſzczęśliwym uiechaniu Kròla Jegomości *Francuſkiego*, ſprawiła tu wielką radość; ale za przybyciem drugiego Kuryera, donoſzącego o zatrzymaniu tegoż Krola, konſternacya (mianowicie Ciotek Krola *Francuſkiego*) była nader wielka.

Z Akwisgranu dnia 21. Lipca. Krol Jmć *Szwedzki* raczył obecnego tu *Francuſkiego* Generała *Bouillé*, w tymże ſtopniu iako Generała, Syna zaś iego, Maiora przy *Francuſkim* Huzarow Reymencie, za Generał-Adiutanta przyiąć do ſłużby ſwoiey. Także y Pan *van Eſsen* znany w Hiſtoryi Rewolucyiney *Szwedzkiey*, ktory brał Penſyi 6,000. *Rublow* od Dworu *Roſſyiſkiego*, wczora od Krola Jmci z odpuſzczeniem wſzyſtkiego co ſię ſtało, do Łaſki znowu Krolewſkiey przypuſzczony y przyięty zoſtał.

Z Akwisgranu d. 25. Lip: Dziś Krol Jmć *Szwedzki* wyiechał z naſzego Miaſta. Poiedzie, iak głoſzą, do *Koblenz* dla oddania tamże wizyty Pożegnania Braciom Krola Jmci *Francuſkiego.* Generał *de Bouillé* y iego Syn, zawczora iuż przed Krolem wyiechali. Xiąże *Pruſki Ferdynand* do *Spaa* poiechał.

ADDYTAMENT
DO GAZETY WARSZAWSKIEY

Dnia 10. Sierpnia. R. 1791

Nowa Konſtytucya o *Kommiſſyi Policyi*, w tych ſię zawiera ſłowach:

KOMMISSYA POLICYI.

I. *Skład Kommiſsyi Policyi.* *1mo.* Kommiſſya Policyi Oboyga Narodow ſkładać ſię będzie z Marſzałkow Narodowych, którzy nie będą wezwani do Straży, tudzież z pietnaſtu Kommiſſarzy, to ieſt: trzech z Senatu, po iednemu z każdey Prowincyi, ſześciu z Stanu Rycerſkiego, po dwoch z każdey Prowincyi, y ſześciu Plenipotentow Miaſt na Seym, po dwóch z każdey Prowincyi.

2do. Wſzyſcy Kommiſſarze Policyi, obierani będą co dwa lata na Seymach Ordynaryinych, ſpoſobem Elekcyi przepiſanym w Prawach: *O Seymie* y *o Miaſtach*, a na każdey takiey co lat dwa Elekcyi, Kommiſſarze Policyi mogą być na dalſzy czas znowu obrani.

3tio. Obranym na Kommiſſarza Policyi być nie może. *1mo.* Kto nie ma od Roku niewątpliwey Poſſeſsyi dziedziczney, z Stanu Rycerſkiego Ziemſkiey, a Obywatel Miaſta Mieyſkiey, *reſpective* w ſwoiey Prowincyi. *2do.* Kto nie był choć raz na Funkcyi Publiczney, to ieſt: z Stanu Szlacheckiego Poſłem, Deputatem, lub w Kommiſſyi Woiewódzkiey, przez czas Prawem przepiſany. *3tio.* Ktokolwiek ieſt obowiązany aktualną ſłużbą Woyſkową. *4to.* Kto ieſt w aktualnym Urzędowaniu Poſelſtwa na Seymie.

4to. Prezeſem Kommiſſyi Policyi będzie ieden z Marſzałków Narodowych, a w nieprzytomności ich, pierwſzy z Porządku Kommiſſarz. Prezeſowi wolno iaſt podług upodobania Aſſeſsorow do Kommiſſyi wybierać y zapraſzać, *cum voce conſultiva*, co iednak nie będzie rozumiano za odbycie Funkcyi publiczney. Nigdy więcey iak połowa Kommiſſarzy, nie będzie mogła oddalać ſię: a komplet Kommiſſyi naymniey z pięciu Kommiſſarzów *cum voce deciſiva* zawſze w przewyżſzaiącey liczbie Stanu Szlacheckiego, ſkładać ſię ma. Penſye zaś nieprzytomnych, na przytomnych rozdzielać ſię maią, względem czego Kommiſſya Ordynacyą ſobie ułoży.

5to. Wyznaczamy każdemu Kommiſsarzowi Penſyą roczną taką, iaką im przy Tabelli Expens publicznych ſtanowiemy, do ktorey Marſzałkowie, iaką penſyą Miniſtrowſką opatrzeni, należeć nie będą. Gdyby który Kommiſſarz umarł, penſya przez niego nie doſłużona w Skarbie publicznym zoſtać ma. Zaden zaś Kommiſsarz, gdy ieſt podległy odpowiedzialności, zrzekać ſię, ani uſtąpić Urzędu pod żadnym pozorem nie może.

6to. Kommiſſya Policyi mieć będzie Piſarza Poſseſsyonata, którego iednomyślnością, lub większością głosow ſekretnych obierze. Urząd Piſarza dożywotni będzie, lecz nikomu przedanym, ani uſtąpionym być nie może; przeto dobrowolna Urzędu tego Rezygnacya na piſmie uczyniona, podaną Kommiſſyi być ma, y w Protokuł wpiſaną wraz z Rezolucyą Kommiſsyi będzie. Poczym Kommiſsya do Elekcyi nowego Piſarza z pomiędzy Officyaliſtow ſwoich przyſtąpi. Obowiązki Piſarza ſą. *1mo* Na Seſsyi zaſiadać *cum voce conſultiva.* *2do.* Trzymać Protokuł Kommiſſyi. *3tio.* Mieć zwierzchni dozor Kancellaryi y *Archivi* Kommiſſyi. *4to.* W Sądach Kommiſſyi pióro trzymać y Dekreta piſać. Nadto Kommiſsya ułoży liczbę y płacę po-

trzebnych sobie Officyalistów w równey proporcyi z każdey Prowincyi, z których żaden Urzędu swego przedać, ani ustąpić nie będzie mógł, y takowy układ Seymowi do potwierdzenia poda.

7mo. Marszałkowie, Kommissarze, y Officyaliści Kommissyi Policyi w żadnym Sądzie suspensy brać nie będą mogli, lecz w przypadku potrzeby wykonania przysięgi, po iey dopełnienie wszelkie Juryzdykcye odsyłać ich będą do mieysca, gdzie się Kommissya agituie.

8vo. Przez czas Urzędowania swego, ani Kommissarz Policyi, ani iey Officyaliści w żadney inney Kommissyi, lub funkcyi być nie mogą.

II. *Władza Kommissyi.* Władza y Zarządzanie Kommissyi powierzone dla ustanowienia y utrzymania powszechnego porządku, w Państwach Rzeczypospolitey rozciągać się maią, na to wszystko, co się tycze. *1mo.* Beśpieczeństwa y spokoyności publiczney. *2do.* Wygody publiczney. *3tio.* Sądowości y Urzędnikow Policyi, bez przestąpienia iednak następuiących przepisow, pod odpowiedzią w Sądach Seymowych.

III. *Granice Władzy Kammissy.* 1mo. Nie będzie mogła Kommissya Policyi nic czynić, stanowić, nakazywać, lub zakazywać, coby naruszało przyrodzone, i zabeśbieczone ustawami Rzeczypospolitey Prawa wolności, i własności osobistey Obywatelow, y przechodniow.

2do. Nie będzie mogła pod żadnym pozorem długow publicznych zaciągać, ani fundussow mieyscowych przenosić, ani nakazywać iakiegokolwiek bądź gatunku podatkow, danin, opłat, iedynie do samowładności Rzeczypospolitey należących.

3tio Nie będzie mogła wdawac się pod żadnym pozorem w inny wydział Władzy innym udzielnym Władzom y Magistraturom powierzoney.

4to Ponieważ tylko Miasta wolne Rzeczypospolitey są właściwie podległemi Rządowi, y Rozkazom Kommissyi Policyi; przeto prócz niektórych wyłączeń wyrażonych w niższym opisie iey obowiązkow, nie będzie mogła do Miast, i Wsiow Dziedzicznych Obywatelskich rozciągać inney władzy, prócz dawania rady y ostrzeżenia. Dla czego do żadnych Maiątkow, domow, y mieysc własnością Ziemiańską będących, y do Rządu Mieyskiego nie należących, ani do wewnętrznego w nich obeyścia się bynaymniey wdawać się niepowinna, tym mniey ieszcze żadnego tey Ziemi Właściciela z powodu taiemney delacyi, lub iakich taiemnych wiadomości, imać, przytrzymywać, więzić, ani pozywać nie może.

5to. Dla czego wszelkie gatunki szpiegowania y rewizyi w mieszkaniach y gruntach Ziemiańskich, lub w uczynkach y zabawach Obywatelow, iak nayśurowiey są iey zabronione.

6to. Iako zaś wszelkie rozporządzenia Kommissyi, maią być tylko skutkiem Praw, y Ustaw Rzeczypospolitey, tak nie wolno będzie iey żadnego takiego rozkazu wydawać, któryby na sobie nosił Akt Prawodawstwa.

IV. *Co do Władzy y Obowiązkow Kommissyi, względem bespieczeństwa, spokoyności ogólney całego Kraiu.* Władza y obowiązki Kommissyi na zachowanie beśpieczeństwa y spokoyności powszechney są.

1mo. Czuwanie na wszelkie bunty, rozruchy, rozboie, zaboystwa, gwałty, między które mi ma się liczyć przeymowanie, rozpieczętowanie y zmyślenie pieczęci, Listow na Pocztach, tudzież na kradzieże, iawną rozpustę y zgorszenia.

2do. Czuwanie na obyczayność powszechną y wszelkie sposoby zysku, z samego zwodzenia, y oszukania ludzi, gry ażardowne, czyli niszczące Maiątki w Domach y mieyscach Publicznych, wstrzymywanie żebractwa, y włoczęgi, a przeto szczególnieysze dozieranie Ludzi niemaiących żadney osiadłości, Stanu, Profesyi, Rzemiosł, Służby, ani żadnego pewnego do życia sposobu.

3tio. Doglądanie iak nayściśleysze tego wszystkiego, co należy do zachowenia y pewności zdrowia Ludzkiego: a przeto ułożenie, y zachowania porządku względem Lekarzow y Lekarstw, Chirurgow, Cyrulików, Aptekarzow, Aptek, y sztuki babienia, a to znosząc się z Kommissyą Edukecyiną.

4to. Dawanie dobroczynney pomocy w rozmaitych przypadkach pospolitych y szczególnych, w zdarzeniach pożarów, powodzi, gwałtownych wichrow, głodu, morowego powietrza, zaraźliwych chorob, na Ludzi, y na bydło, w niebespieczeństwach życia, a to obmysleniem y wykonaniem takich śrzodkow, któreby w niczym nie naruszały Praw Obywatelskich, lub na które ostrzeżeni Właściciele dobrowolnie przystać mogą.

5to. Stanowienie wszelkich rozporządzeń y przepisow, tyczących się Policyi, które będą skutkiem Ustaw Rzpltey, względem Obywatelow przychodniow y przechodniow; pilnowanie, ażeby według

przepisow y warunkow Prawa, wolność pisania y drukowania pewną y nienaruszoną była; dla czego żadne Przywileie *Exclusionis* mieysca mieć niemaią. Jako zaś wszelkie dzieło drukowane iest własnością Autora, tak przez całe życie iego do niego tylko należeć będzie, przeto żadnego przedrukowania tegoż samego Dzieła z uszkodzeniem tey własności Kommissya nie dozwoli, aż do śmierci Autora, po którey Dzieło iego staie się własnością publiczną. Pod wyraz tegoż samego Dzieła nie będą mogły być podciągane inne Dzieła podobne lub podobny tytuł maiące. Ułożenie y utrzymanie w całym Kraiu iednostayności miar y wag, a stosunek onych do miar, y wag zagranicznych, wydrukowany w Kraiu publikować, ponawiaiąc to według potrzeby. Dochodzenie y powzięcie wiadomości z Rapportow Kommissyi Woiewodzkich y Miast o ludności, urodzaiach, Jarmarkach, Targach, obfitości y cenie rozmaitych produktow, Towarow y Rękodzieł w różnych mieyscach, o przeszkodach, lub pomocach w Rolnictwie, Handlu y Rzemiosłach, o zwyczaynych y niezwyczaynych chorobach y zarazach na Ludzi y bydło, o zwyczaiach wszelkich zdrowiu, lub powodzeniu powszechnemu przeciwnych, względem tego wszystkiego bez rozkazowania, y wdawania się w domowe Właścicielow Ziemiańskich rozrządzenia, dla nich wydawać ma, y ogłaszać tylko swe ostrzeżenia y oświecenia. Jako zaś wszelkie rozporządzenia y przepisy tyczące się Policyi y pozwolone przez Prawo nie będzie mogła Kommissya inaczey wykonywać, tylko przesyłaniem onych do Exekucyi Kommissyi Woiewodzkich, co do Wsiow, y Zwierzchności Mieyskich, co do Miast tak odbieraiąc z Rappartow ostrzeżenia, y Dyspozycye przez te Kommissye y Zwierzchności *proiective*, a w nagłych przypadkach *provisorie* czynione, takowe dyspozycye potwierdzać, roztrząsać, odmieniać, lub wcale uchylać według Ustaw Rzpltey y prawideł, rzetelney potrzeby lub korzyści publiczney, nie odwłocznie powinna.

6to. Zarządzenie wszelkiemi Domami y mieyscami publicznemi dla bespieczeństwa y spokoyności powszechney przeznaczonemi, iako to więzieniami, które według potrzeby w całym Kraiu zakładać, wygodne y obszerne, Kommissyom Woiedozkim, y Urzędom Mieyskim zaleci, a szczególnie w Mieście Rezydencyonalnym Warszawie, tudzież Domami Poprawy, Rynkami, Ratuszami, Placami publicznemi y Ulicami; także mieć będzie dozor nad Administracyą wszelkich dochodow przez Rzecząpospolitą na obiekta Policyi przeznaczonych, tudzież fundussow na ten koniec uczynionych, lub czynić się mogących; równie rozkazywać wszelkim Urzędnikom, Officyalistom y Dozorcom Policyi, tychże napominać y sądzić, karać nieposłusznych y przestępnych; nikt zaś nie będzie mógł tamować y bronić publikowania wszelkich Rozrządzeń, Uniwersałow, Obwieszczeń, y Ostrzeżeń, ktore Kommissya Policyi wydawać będzie, owszem we wszystkich Aktach Ziemiańskich y Mieyskich nieodwłocznie y darmo zaoblatowane, a we wszystkich Kościołach z Ambon, gdy o to rekwizycya zaydzie, ogłaszane y do drzwi Kościelnych przybiiane być powinny.

7mo. Nakoniec iako obowiązkiem Kommissyi Policyi iest, wiedzieć y zaradzać o wszystkim, cokolwiek się ściąga do dobrego y powszechnego porządku, tak każdemu Seymowi Ordynaryinemu, przez Nas Krola w Straży podawać będzie Proiekta, y planty potrzebnych Praw do doskonałego urządzenia Policyi, oraz przekładać naydogodnieysze sposoby dla wyexekwowania onych.

8vo. Dla czego wszelkie inne oddzielne co do Policyi Kommissye za dawnemi Prawami y Reskryptami Nas Krola byłe, lub będące, tudzież Władze y Juryzdykcye przez Marszałkow Narodowych dotąd względem tey Policyi sprawowane uchylamy, prócz osobnego opilu obowiązkow Prezyduiącego w Kommissyi, a dozór całkowity teyże Kommissyi Policyi zlecamy. Waruiąc iednak, iż Sprawy rozpoczęte y niedokończone, lub zdarzyć się ieszcze mogące w Juryzdykcyi Marszałkowskiey odsądzane w niey będą, aż do otworzenia Sądow Ziemiańskich, y urządzenia Sądow Mieyskich. Dzieła zaś przez Kommissye *Boni Ordinis* zaczęte, Kommissya Policyi dokończyć, y Officyalistom nadgrodzić każe.

V. *Co do Władzy y obowiązkow Kommissyi względem bespieczeństwa y spokoyności szczególney Miast wolnych Rzeczypospolitey.* Gdy do szczególnieyszego dozoru y rządu Kommissyi *Policyi* oddane są Miasta wolne Rzeczypospolitey, tudzież Przedmieścia, Wsie, y przyległości ich własne, będzie obowiązkiem Kommissyi zaprowadzić y utrzymywać w nich nieodmienny porządek; a przeto pilnuiąc iak nayściśleyszey Exekucyi Prawa o Miastach, y daiąc prócz wyższego opisu w ogólności nieustanną baczność na niebespieczeństwo y spokoyność onych.

1mo. Odbierze całe *Archivum* po Departamencie Policyi, weyrzy w Remanent przez tenże Departament Seymowi w Rapporcie iego podany, tudzież odbierze *Archivum* całkowite po Kommissyi Brukowey w Warszawie, y Ekonomiczne po Juryzdykcyi Marszałkowskiey o, raz Domy y Składy do tey Juryzdykcyi przedtym należące.

2do. Akta, mieysce w Pałacu Rzeczypospolitey y Milicye Policyi dotąd Chorągwie Marszałkowskie zwane, obeymie: a te Milicye zawsze pod Rządem y Kommendą Prezyduiącego w Kommissyi będą.

3tio. Nakaże Lustracyą wszystkich Miast, a w nich wszelkich mieysc do dozoru Policyi należących, wszelkich funduszow, dochodow, Remanentow tak dawniey, iako y od zaczęcia teraźnieyszego Seymu, w Kassach Mieyskich zaległemi być powinnych, także y składek na różne obiekta Policyi przeznaczonych, wszystkich Urządzeń, zwyczaiow, y porządkow dotąd zaprowadzonych, wszystkich Budynkow tak publicznych iako y partykularnych, wszystkich Mieszkańcow z Klassyfikacyą aktualney Ludności, słowem: we wszystkich stosunkach poweźmie doskonałą wiadomość stanu y potrzeb Mieyskich, a cokolwiek zaraz poprawić lub ustanowić w nich będzie mogła, nieodwłocznie rozrządzi.

4to. Miasta wielkie, znioslszy się z Magistratami mieyscowemi, podzieli nieodwłocznie na Cyrkuły, a Cyrkuły na Wydziały.

5to. Pilnować będzie ustanowionego Prawem Przepisu o powinności Urzędnikow Policyinych, Mieyskich; wszelkie zaś rozporządzenia swoie inaczey wykonywać nie może, tylko przesyłaiąc ie do exekucyi Zwierzchności Mieyskiey.

6to. Dawać baczność na wszelkie takowe w Miastach Rzemiosła y roboty, które bez szczególney ostróżności mogłyby być szkodliwe, y niebespieczne, iako to: prócz wyżey wymienionych Professyi tyczących się zdrowia Ludzkiego, Kuźnie, Browary, Rzeźnice, Jatki, Mydlarnie, Garbarnie, Piece Gancarskie, y t. d. w pośrzód Budynków albo Mieszkańcow znayduiące się.

7mo. W Miastach pilnować będzie Kommissya: 1mo. Sprawiedliwość nietylko w miarach y wagach, ale też w cenie y gatunku rzeczy y Towarow. 2do. Zniesie lub urządzi wszystkie koszta y trudności *w przyimowaniu do Cechow*, oraz wszelkie zwyczaie y uchwały *Cechow* przemysłowi y pospolitey korzyści przeciwne. 3tio. *Mimo Przywileiow Cechowych* w każdey potrzebie y niedostatku publicznym będzie mocna Kommissya Policyi dawać wolność przedaży roboty y przemysłu, a względem tego wszystkiego stosować się zupełnie Kommissya będzie do ostatniego Prawa o Miastach y do zaręczoney wolności przez Ustawę Rządową każdemu przychodzącemu Człowiekowi z Zagranicy.

8vo. Ani Kommissyi Policyi, ani Miastom nie będzie wolno bez pozwolenia Rzeczypospolitey alienować Dóbr y wszelkich Funduszow Miastom dla porządku y wygody onych nadanych, owszem Kommissya ściśle doglądać ma, aby wszelkie takowe Dobra y Fundusze Mieyskie arendowane były przez Licytacye za poprzedzaiącym sześcio-Niedzielnym Urzędownym Obwieszczeniem, pod dozorem Urzędnikow Policyi, a dochody w nich nigdy na prywatną, lecz zawsze na publiczną Miast potrzebę, wygodę, y ozdobę były obracane. A iako Kommissya przed Seymem, tak Miasta, y każdy zarządzaiący iakimkolwiek Funduszem na obiekta Policyi przeznaczonym, przed Kommissyą ściśle rachować się będą.

9no. Przestrzegać będzie Kommissya, ażeby odtąd żadne Miasta długow nie zaciągały, Dobr nie zastawiały, Danin, Opłat, Akcyz, ani na rzeczy, ani na Towary, ani na Osoby przybywaiące, lub znayduiące się w Mieście nie nakładały, Domow y Placow, ktore są własnością publiczną na powiększenie dochodow swoich nie obracały; czego wszystkiego równie Kommissyi, iak Zwierzchnościom Mieyskim czynić nie wolno: Opłaty zaś różne dotąd po Miastach trwaiące, póty tylko Kommissya zachować dozwoli, póki Seym za podanym sobie od Kommissyi opisaniem onych, nie uchwali albo zniesienie, albo utwierdzenie takowych opłat.

10mo. Długi dotąd od Miast zaciągnione y winne, Kommissya obrachuie, a srzódki, ktore znosząc się z Miastami, obmyśli dla spłacenia onych, Seymowi przez Króla w Straży do uwagi poda. A gdyby kto nieprawnie Dobra, lub iakiekolwiek użytki Miastom nadane posiadał, Kommissya dopomoże Miastom do prędszego odzyskania w Sądzie przyzwoitym. O składkach zaś dobrowolnych, przyczynach y celu onych, zawsze Zwierzchność Mieyska donosić będzie Kommissyi.

11mo. Baczność mieć będzie Kommissya dla spokoyności lub bespieczeństwa Obywatelow Mieyskich, aby Woyska przechodzące, lub stoiące w Miastach, żadney krzywdy, szkody, lub uciemiężenia nie czyniły, aby w kwaterach, lub opłacie za nie żaden Obywatel nie równością ciężaru nie był uciśniony, a te kwatery lub opłaty za nie, nigdy na Domy publiczne, lecz tylko na szczególne Obywatelow przez Zwierzchność Mieyską naznaczane były.

(*Reszta potym*)

Dnia 17. Lipca R. 1791. z Czerei w Mieście na Seymiki. Sądy y wszelkie Publiczne Obrady dla Woiewodztwa Witebskiego naznaczonym, z okazyi przenieśioney mocą prawa z Miasta Sądowego Ptu: Orszańskiego Chołopienicz Kommissyi Woiewodzkiey Porządkowey Witebskiey, w ten sam czas, kiedy w Dyecezyi tuteyszey po większych Kościołach zalecenia Zwierzchności Nabożeństwo rozpoczeło się, wszyscy Kommissarze Cywilno—Woyskowi, Urzędnicy y Obywatelstwo tak Wtwa Witebskiego, ako też drugich Woiewodztw, y Powiatow, ziechawszy się do Miasta Czerei, naypierwiey udali się do Parasialnego Kościoła, gdzie iuż był wspaniale przybrany Portret Nayiaśnieyszego Pana szczęśliwie Panuiącego *Stanisława Augusta* y przy zebraniu się licznych Obywateli, W. JX. Haraburda Kanonik Smoleński, Dziekan Witebski y Orszański, Proboszcz Czereyski, po uczynioney przedmowie, czytał Uniwersał JWW. JO. Marszalkow Seymowych, potym przy częstym przez Woysko Konsystuiące z Ręczney broni y z Dział przez JW. Hłaskę Chorążego Wtwa Witebskiego, Posła Orszańskiego sprowadzonych dawaniu ognia, Mszą S. intonował; Po skończoney Mszy, miał tenże W. JX. Kanonik Kazanie, zachęcaiąc Lud do dziękczynienia Bogu, Nayiaśnieyszemu Panu, y Stanom Seymuiącym za Konstytucyą Rządową Dnia 3. y 5. Maia nastałą: potym miał głos JW. Hłasko Chorąży Woiewodztwa Witebskiego, Poseł Orszański, dziękuiąc Opatrzności, y Nayiaśnieyszemu Panu, którego staranością y pracą Rządowa nastała Konstytucya, w tymże głosie zaprosił Urzędnikow, y Obywateli do zaprzysiężenia pomienioney Konstytucyi, a po uczynioney przysiędze, śpiewane były Modlitwy za szczęśliwe Panowanie Nayiaśnieyszego Pana, od zwierzchności Duchowney na te Nabożeństwo polecone, w ostatku przy rzęsistym dawaniu ognia z ręczney broni y y zdział, był obchod Processyi z śpiewaniem *Te Deum laudamus* na dziękczynienie Bogu, a po skończynym Nabożeństwie całe zgromadzenie licznie zebrane zaprosił Jaśnie

Wielmożny Hłaſko Chorąży Woiewodztwa Witebſkiego, Poſeł Orszańſki, na ten Kongreſs przybyłych do przybraney Sali bardzo wſpaniale, gdzie był ſtoł przygotowany na ſto kilka dzieſiąt Oſob Obywateli, a w czaſie obiadu y kolacyi, ſpełniane było zdrowie Nayiaśnieyſzego Pana, y Stanow Seymuiących, przy nieuſtannym odgłoſie kapeli y dawaniu ognia z ręczney broni y dział rzęſiſtym, cieſząc ſię z naſtaley Rządowey Konſtytucyi, Dzień y noc kączyli na aſamblach, y rozrywkach. Mieszczanie y pospólſtwo dla wſzyſtkich z oſobliwszym ukontentowaniem byli przyiętemi y utraktowanemi, ſpełniaiąc zdrowie Nayiaśnieyſzego Pana, y Stanow Seymuiących, ktòre to Pospolſtwo we wſzyſtkich weſołościach Dzień y noc bawiąc ſię na mieyſcu ſobie oznaczonym, wznoſiło do Boga modły onaydłusze Nayiaśnieyſzego Pana Panowanie, takoż Jaśnie Wielmożnego Hłaſki Chorążego Woiewodztwa Witebſkiego, Poſła Orszańſkiego. Po ufundowaniu Kommiſſyi Cywilno—Woyſkowey Porządkowey Woiewohztwa Witebſkiego w Mieście Czerei, po odbytey Seſſyi y odwołaney przez Woźnego na Dzień wtorkowy, dzień naſtępny 18. to ieſt, Poniedziałkowy z Nabożeńſtwem był obchodzony, gdzie y Kompania cała Obywatelſka we wſzelkich weſołościach y zabawach bawiła ſię aż do nocney pory.